

Reflexe Memoranda o dohodě na 2012–2014 a o dohodě na smírn

V závěru června tohoto roku podepsali zástupci Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky a Asociace krajů České republiky memorandum, které znamená dohodu ve sporech vedených mezi poskytovateli sociálních služeb a VZP ve věci úhrad zdravotní péče. Uzavření memoranda je tak vyvrcholením dlouhých a náročných jednání provázených soudními spory i místy bouřlivou diskusí uvnitř APSS ČR. V tomto čísle časopisu vám přinášíme ohlédnutí za jednáními vedoucími k uzavření tohoto dokumentu a jeho zhodnocení. Znění memoranda je členům APSS ČR k dispozici na intranetu asociace (menu Dokumenty – Celostátní dokumenty – Ostatní).

(red)

Memorandum je výsledkem nutných kompromisů a pragmatického přístupu

■ **Text: Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA,** prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

ZÁKLADNÍ INFORMACE

O MEMORANDU:

- Akceptace úhradového mechanismu pro r. 2012 navrženého VZP.
- Stažení odvolání u soudních sporů ze strany PZSS i VZP, stažení soudních žalob ze strany PZSS.
- Nastavení parametru úhrad pro r. 2013 ve výši 170 % referenčního období (r. 2011).
- Nastavení parametru úhrad pro r. 2014 ve výši 105 % referenčního období (r. 2013).
- Takto nastavená regulace se dotkne necelých 9 % poskytovatelů a to ve výši jednotek milionů Kč z 0,75 mld. Kč představujících roční úhrady od VZP.

➤ Ohlédnutí zpět

První spor s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou České republiky (VZP) ohledně úhrad nastal již v r. 2008, kdy VZP na rozdíl od všech ostatních zdravotních pojišťoven a odlišně od tehdy platné úhradové vyhlášky nenavýšila hodnotu bodu na 1,03 Kč, resp. tak učinila až po intervenci APSS ČR k 1. 7. 2008.

Dalším stěžejním okamžikem byl pokus o zavedení regulace v r. 2009. Tehdy VZP rozeslala úhradové dodatky s regulačním mechanismem a drtivá většina poskytovatelů pobytových služeb tenkrát na základě výzvy APSS ČR tyto dodatky nepodepsala. Koncem dubna VZP ustoupila a zaslala k podpisu nové dodatky bez regulace.

Počátkem r. 2012 se tento scénář opakoval. VZP opět rozeslala úhradové dodatky s regulačním mechanismem. Je ještě nutné dodat, že ačkoliv v rámci různých jednání VZP přislíbila, že bude s APSS ČR podmínky úhrad vždy v závěru předchozího roku projednávat, nikdy se tak nestalo. APSS ČR opět vydala doporučení tyto dodatky neakceptovat a v r. 2012 pouze 40 % PZSS tento úhradový dodatek podepsalo (o rok později to bylo téměř 60 % PZSS). Jednání s VZP o odstranění regulace s argumenty, že je celá odbornost 913 značně finančně podhodnocena (což zatím nikdo nezpochybnil) a že v pobytových zařízeních dochází k rychlé proměně struktury uživatelů, nebyla úspěšná. APSS ČR tedy doporučila členským organizacím v komunikaci s kraji, resp. zřizovateli, řešit celý spor soudní cestou. Výsledkem tohoto doporučení bylo téměř 60 soudních žalob ve věci úhradových dodatků. Je nezbytné dodat, že to byly právě soudní spory, které donutily obě strany zasednout k jednacímu stolu. Výsledek

tohoto jednání by nebyl dosažitelný bez těch ředitelů, kteří šli do tohoto rizika a podali na VZP žaloby.

➤ Čas vyjednávání

Prvoinstanční rozsudky byly téměř všechny ve prospěch poskytovatelů sociálních služeb. Odvolací soudy pak rozhodovaly rozdílně v jednotlivých kauzách a poslední „skóre“ před podpisem memoranda bylo vyrovnané – 8:8. V této době, tj. v létě r. 2013, kdy byly vynášeny první pravomocné rozsudky, začala jednání mezi VZP a APSS ČR. Jednání probíhala poměrně intenzivně, v téměř měsíční frekvenci a nové průběžné návrhy byly projednávány v rámci prezidia Asociace. Koncem r. 2013 jsme oslovili Asociaci krajů ČR (AK ČR), aby se účastnila těchto jednání. Od tohoto momentu jsme dále deklarovali, že chceme dohodu společně s kraji.

➤ Dilema a pragmatický přístup

Velmi náročné pro mě, a následně i pro celé prezidium, bylo nalézt rovnovážný bod pro učinění zásadního rozhodnutí, tj. akceptaci nebo odmítnutí memoranda VZP, APSS ČR a AK ČR. Bylo od začátku jasné, že konečná dohoda bude kompromisem všech stran, a tudíž bude pro určitou část poskytovatelů výhodná a pro některé nevýhodná. Stejně tak ale bylo (a je v rámci každého vyjednávání) vždy jasné, že od nějakého bodu nebude dohoda jednou nebo druhou stranou přijatelná. Nalézt umístění tohoto kompromisu a předložit konečný návrh prezidiu Asociace bylo určitým dilematem, zejména proces před finalizací našich rozhodnutí. Konečné rozhodnutí bylo ale učiněno nejen s tímto vědomím, nýbrž i s pragmatickým přístupem vzhledem k nutnosti

a úhradových mechanismech v ukončení soudních sporů

pokračování jednání v dalších záležitostech.

» Komunikace s členskou základnou

Hledání společných průniků bylo dlouhé a mnohdy složité, a to zejména proto, že jednání se odehrávalo ve dvojí rovině: s VZP společně s kraji a paralelně v rámci Asociace, kdy jsme velmi intenzivně získávali zpětné vazby nejen v rámci prezidia, ale i v rámci regionů. Před učiněním samotného rozhodnutí prezidia probíhala téměř rok bouřlivá diskuze na téma uzavření, či neuzavření memoranda, a zejména podmínek jeho uzavření. Tato diskuze probíhala nejen na každém jednání prezidia, nýbrž i v regionech a na řadě akcí a konferencí pořádaných APSS ČR. Občas jsem zaslechl výčitku, že máme o výsledku každého jednání informovat členskou základnu. To ale není možné, resp. účelné a efektivní. Počet jednání, která jsou za APSS ČR vedena (a to nejen s VZP), je poměrně vysoký a při informování členské základny zastáváme pravidlo, že přinášíme jako informaci již platné návrhy nebo konkrétní návrhy, o kterých se bude rozhodovat. Není a nebylo možné posílat každý měsíc nové a nové návrhy a parametry. Je ale důležité členskou základnu vždy informovat o návrhu, který je finální nebo téměř finální, což jsme prostřednictvím e-mailu v průběhu jednání činili. Já sám jsem se v posledním roce účastnil osobně jednání většiny krajských organizací a hovořil jsem o otázce podepsání či nepodepsání memoranda se stovkami ředitelů k získání ucelené zpětné vazby; obdobně k této situaci přistoupili i předsedové jednotlivých krajských organizací. Po dlouhých diskuzích, otevřených i neveřejných dopisech a e-mailech, projednáních v regionech či na dílčích platformách prezidium APSS ČR jednohlasně schválilo návrh memoranda.

» Dlouhá cesta před námi

Podepsání memoranda a de facto akceptace podmínek úhrad pro období 2012–2014 není vyhranou bitvou, válkou, prohrou či vítězstvím, jak bývá z různých stran tento krok charakterizován. Jde o pragmatický přístup založený na širokém kompromisu, který mimo jiné signalizuje, že oproti minulým le-

tům a obdobím je VZP (resp. její současné vedení) připravená a ochotná jednat. Vyjednávací tým Asociace tvořený mnou a viceprezidentem pro pobytové služby Ing. Jiřím Procházkou za pomoci asociální expertní skupiny pro dlouhodobou péči povede další jednání ve věci ošetřovatelské péče, zejména o podmínkách úhrad pro rok 2015. Aktuálně probíhají jednání k novým zvláštním smlouvám se Svazem zdravotních pojišťoven a VZP. Průběžně jednáme s Ministerstvem zdravotnictví ČR, a to nejen ve věcech nastavení systému dlouhodobé péče, ale i parametrických úprav odbornosti 913. Chceme dále jednat o možnosti využití sdílených výkonů odborností jako je rehabilitační pracovník či nutriční terapeut. Většina práce je ještě před námi.

Závěrem mi dovoluji poděkovat všem, kteří nepodepsali v r. 2012 úhradové dodatky, všem, kteří šli do soudního sporu s VZP, členům vyjednávacího týmu, zejména paní náměstkyni hejtmána Jihočeského kraje Mgr. Ivaně Stráské, Mgr. Heleně Kocmanové z odboru sociálních věcí a zdravotnictví KÚ Jihočeského kraje a panu viceprezidentovi APSS ČR Ing. Jiřímu Procházkovi, a dále JUDr. Petru Haluzovi, prezidiu APSS ČR a řadě dalších.

MÝTY O MEMORANDU

Během vyjednávání, ale zejména pak po podpisu memoranda, se vynořila celá řada mýtů a polopravd:

1. Memorandum zakonzervovalo, zneemožnilo další vyjednávání pro r. 2015 a následná období.

• *Není to pravda. Na podzim začne série dalších jednání o podmínkách úhrad pro r. 2015. Všechny tři subjekty, tj. APSS ČR, AK ČR a VZP ČR, se k tomuto závazku opakovaně přihlásily. Stejně tak bude v případě nedohody možné odmítnout návrh úhradového dodatku tak, jako v minulých letech. Mimo to končí rokem 2014 i zvláštní smlouva, tj. je nutné kompletně domluvit nové podmínky poskytování i úhrad (o čemž APSS již několik měsíců jedná se všemi zdravotními pojišťovnami).*

2. Memorandum znamená, že k parametrům v něm obsaženým přistoupí i další zdravotní pojišťovny, které zatím regulaci nepoužívaly.

• *Není to pravda. S většinou zdravotních pojišťoven jsou vedena kontinuální jednání a podmínky zůstaly stejné jako v předchozích obdobích. Úhradové dodatky jsou již se všemi ZP uzavřeny i na rok 2014.*

3. Podpisem nového návrhu úhradového dodatku ředitel daného PZSS odpisuje pohledávku za VZP, a vystavuje se tak nebezpečí porušení rozpočtové kázně.

• *Touto logikou by muselo rozpočtovou kázeň porušit všech téměř 60% ředitelů, kteří dodatky již v minulosti podepsali. Podepsáním nového dodatku se obě strany dohodly na obchodních podmínkách s odkazem na nový občanský zákoník a je irrelevantní dovozovat porušení rozpočtové kázně z jedné či druhé strany (muselo by se jednat o podmínky zjevně nevýhodné oproti jiným ZP, což v tomto případě není pravda). Podpisem obchodních podmínek tak dochází z účetního pohledu k vyřazení pohledávky z rozvahy. Tato účetní operace nepodléhá schválení zřizovatelem a znamená, že pohledávka zanikla nebo je trvale znehodnocena a není ji správné vykazovat na rozvaze (jde o změnu výše pohledávky na základě nových skutečností).*

4. Podepsáním memoranda se poskytovatelé vystavují nebezpečí sankcí ve výši trojnásobku vykázané péče za špatně či neodůvodněně vykázanou péči.

• *Není to pravda. Dané ustanovení úhradového dodatku se týká pouze neindikované ošetřovatelské péče. Jde tedy ve skutečnosti o případy, kdy dané zařízení vykazuje VZP ČR péči, která nebyla ošetřujícím lékařem vůbec předepsána. Nikoliv tedy špatně indikována – s chybou či neodůvodněně apod.*

5. Podpisem úhradového dodatku se nově zavazujete k odesílání ORP poukazů na VZP ČR.

• *Pominu-li diskuze, že tato skutečnost je velmi pravděpodobně v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů (a tyto diskuze jsme jako APSS ČR na Úřadu pro ochranu osobních údajů aktivně iniciovali), pak je potřeba uvést, že toto ustanovení již všichni poskytovatelé podepsali, resp. se k němu zavázali v úhradovém dodatku na r. 2011, tj. podepsáním nebo nepodepsáním nového úhradového dodatku*

»»»» 16